

A Pécsi Ítéltábla a dr. Hornyák Szabolcs ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Dr. Halmos Ügyvédi Irodám által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2012. február 20. napján kelt 11.P.21.218/2011/10. számú ítélete ellen az alperes által 11. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

### **részítéletet:**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatja. Megállapítja, hogy ....Önkormányzata hetilapjának, a .... Híreknek a 2006. augusztus 11-i számában megjelent .... című cikkében az alperes megsértette a felperes becsületét azokkal a kijelentéseivel, amelyek szerint a felperes „szerencsétlen flótás” illetve „szerencsétlen együgyű”.

Mellőzi az alperesnek a felperesre a továbbiakban sértő kijelentések tételétől eltiltását, ehelyett az alperest a további jogsértéstől tiltja el.

Mellőzi az alperest bocsánatkérésre kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezést, ehelyett kötelezi az alperest, hogy a fentiek szerinti becsületsértő kijelentései miatt ...Város Önkormányzata hetilapjának, a .....Híreknek az ítélet jogerőre emelkedését követően megjelenő számában saját költségén, kommentár és változtatás nélkül a következő közleményt közzétételével adjon elégtételt a felperesnek:

„A Pécsi Ítéltábla a Pf.V.20.531/2012/7. számú részítéletével megállapította, hogy ...Város Önkormányzata hetilapjának, a ..... Híreknek a 2006. augusztus 11-i számában megjelent .....című cikkében alperes neve alperes megsértette felperes neve felperes becsületét azokkal a kijelentéseivel, amelyek szerint felperes neve felperes „szerencsétlen flótás” illetve „szerencsétlen együgyű”, az alperest a további jogsértéstől eltiltotta, és kötelezte alperes neve alperest, hogy e közlemény közzétételével adjon elégtételt felperes neve felperesnek.”

Ezen felüli fellebbezett részében - a perköltségre is kiterjedően - az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Megállapítja, hogy a hatályon kívül helyezés folytán az alperes fellebbezésére tekintettel feljegyzett illeték 56.000 (ötvenhatezer) forint.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a 2000-es évek elején W.L. és ismerősei körében felmerült annak gondolata, hogy ....-on Trianon Emlékművet állíttassanak. ....Város Önkormányzata is egyetértett a lakossági kezdeményezéssel, ezért három művészt kért fel arra, hogy tegyen javaslatot az emlékhely kialakítására. 2005. márciusában végül négy javaslatot bírált el ..... Város Önkormányzatának Képviselő-testülete, ezek közül az egyik a .M.T.T. által javasolt alkotás volt. A képviselő-testület azonban nem a W.L.-ék által javasolt művet fogadta el megvalósításra, emiatt a .M..T. T. aláírásgyűjtésbe kezdett a városban, ehhez csatlakozott aktivistaként a felperes is. Az ügyből eredően a peres felek között a viszony elmérgesedett, 2006-tól napirenden voltak a kisebb-nagyobb verbális összetűzések, majd számos büntető és polgári per is indult.

Az alperes ..... Város Önkormányzatának Hetilapjában, az Önkormányzati Hírekben, annak VII. évfolyam 29. számában 2006. augusztus 11. napján „.....” címmel cikket jelentetett meg, azt polgármesterként írta alá. A cikkben egyebek mellett az alábbi kijelentések szerepelnek:

„Meggyőződésem, hogy jól döntöttünk, amikor nem engedtünk pár elvakult ember zsarolásának.”

„Az egész ügyet más célra használják, mocskolódásra, rágalmazásra, békétlenség szítására, gyűlöletkeltésre.”

„A város szégyene amit művelnek, maguk előtt tolva egy „küldetéstudatú” zavarodott embert, N.I.-t, aki már több száz alaptalan rágalmazó feljelentést tett a város képviselői, jegyzője, polgármestere és még ki tudja, ki ellen. Bármennyire is szerencsétlen flótás, a demokrácia és a jog eszközeivel fel kell lépnünk ellene azért, hogy véget vessünk annak a gyalázatos ámokfutásnak, melyhez a nevét adja, és hogy viselje ocsmány tetteinek következményeit. Ő azonban igazából csak eszköz azon társadalmi, politikai szereplők kezében, akinek nincs érdemi mondanivalója, akik sunyin megbújnak a háttérben és csupán rombolni akarnak. Az e körbe tartozókat mélységesen megvetem és elítélem, míg a szerencsétlen együgyű N. I.-t csak sajnálom.”

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jó hírnevét és becsületét azokkal a kijelentésekkel, hogy őt kiemelten megnevezve küldetéstudatú, zavarodott embernek, szerencsétlen flótásnak, együgyűnek nevezte, állampolgári jogának gyakorlását gyalázatos ámokfutásnak és ocsmány tettnek minősítette, elvakult zsarolónak, mocskolódónak, rágalmazónak, gyűlöletkeltőnek bélyegezte, akinek nem is a T. Emlékmű megvalósulása a fontos,

hanem a zavarkeltés, továbbá azzal az állításával, hogy a felperes több száz alaptalan rágalmazó feljelentést írt, eszköz mások kezében, akik bujtogatják, illetve, hogy a felperest mások sunyin megbújva a háttérben rombolásukhoz használják fel.

Kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a további jogsértéstől, kötelezze elégtétel adására, valamint 1.000.000 forint vagyoni és 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére a felperes javára.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy ... Város önkormányzata hetilapjának, a ..... Híreknek 2006. augusztus 11-ei számában .....című cikkében az alperes az alábbi állításokkal a felperes becsületehez, valamint jó hírnévhez kapcsolódó személyhez fűződő jogát megsértette:

„Az egész ügyet más célra használják, mocskolódásra, rágalmazásra, békétlenség szítására, gyűlöletkeltésre. Igaz ma már vannak bujtogatóik is, akiknek tetszik ez a zavarkeltés. Lám a békétlenség és a gyűlölet magvai újra hajtanak. A város szégyene amit művelnek, maguk előtt tolva egy „küldetéstudatú” zavarodott embert, N.I.-t, aki már több száz alaptalan rágalmazó feljelentést tett a város képviselői, jegyzője, polgármestere és ki tudja ki ellen. Bármennyire is szerencsétlen flótás, a demokrácia és a jog eszközeivel élve fel kell lépnünk ellene azért, hogy véget vessünk annak a gyalázatos ámokfutásnak, melyhez a nevét adja, és hogy viselje ocsmány tetteinek következményét. Ő azonban igazából eszköz azon társadalmi, politikai szereplők kezében, akiknek nincs érdemi mondanivalója, aki sunyin megbújnak a háttérben, és csupán rombolni akarnak. Az e körbe tartozókat mélységesen megvetem és elítélem, míg a szerencsétlen együgyű N.I.-t csak sajnálom.”

Az alperest eltiltotta attól, hogy a felperesre a továbbiakban sértő kijelentéseket tegyen és kötelezte, hogy ..... Város Önkormányzatának az ítélet jogerőre emelkedését követően megjelenő hetilapjában, az Önkormányzati Hírekben a felperestől a fenti kijelentései miatt írásban kérjen bocsánatot.

Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 700.000 forint nem vagyoni kártérítést és annak 2006. augusztus 11-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperest 42.000 forint feljegyzett elsőfokú eljárási illeték viselésére.

Az elsőfokú bíróság az alperes védekezésével szemben azt állapította meg, hogy az alperes, mint az önkormányzat képviselő-testületének képviselője a jogi személy tevékenységi köre által adott lehetőségekkel visszaélve, a jogi személy tevékenységi keretei közül kilépve valósított meg személyiségi jogsértést eredményező jogellenes magatartást, ezért a perbeli jogsértő magatartásért az alperes magánszemélyt terheli felelősség. Utalt arra, hogy a médiumokból és a már korábban folyamatban volt perekből részletes információja volt arról, hogy a peres feleknek a viszonya korántsem volt felhőtlen, köztük számos polgári per, illetőleg magánvádas büntetőeljárás is folyamatban volt, illetve van a ....körüli problémákra

visszavezethetően. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes által a „.....” című cikkben alkalmazott jelzők, jelzős szerkezetek önmagukért beszélnek. Az alperes által használt szavak, mondatok vitán felülállóan, mélységesen dehonesztálóak a felperesre, ezért további magyarázatra sem szorul, hogy ezek a kijelentések az Alkotmány és a Ptk. rendelkezései alapján a felperes becsületét sértik és alkalmasak arra, hogy a felperes jó hírnevét hátrányosan befolyásolják, mert olyan képzet kialakítására alkalmasak, hogy a felperes nem beszámítható, nem rendelkezik ép elmével, a mikro- és makroközösség kifejezett ellensége, aki nincs tudatában cselekedeteinek. E kijelentéseket az ingyenes önkormányzati hetilap útján több ezer emberhez juttatta el az alperes, így magatartása a Ptk.78.§ (2) bekezdésben foglalt híresztelésnek is megfelelt.

Alaposnak találta az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés iránt előterjesztett kereseti kérelmet is. A felperes személyes meghallgatásán túl W.L.tanú vallomása és az egyéb bizonyítékok mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a cikkel okozati összefüggésben a felperest ért nem vagyoni hátrányok 700.000 forint nem vagyoni kártérítéssel kompenzálhatók. A vagyoni kártérítési igényt bizonyítottság hiányában utasította el.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása, valamint a felperes perköltségben való marasztalása iránt az alperes terjesztett előfellebbezést.

Álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a perbeli cikket az alperes személyesen jelentette meg, állította, hogy az alperes azt ..... Város Önkormányzata képviselőjeként, az önkormányzat és a képviselő-testület véleményét és álláspontját közölve, a közrend és köznyugalom megőrzése érdekében tette. Tévesnek tartotta ezért az elsőfokú bíróság döntését, amely szerint a felperesnek az alperessel szemben fennállt a keresetösségi joga a személyiségi jog megsértésének megállapítása és az ehhez kapcsolódó egyéb kereseti kérelmei előterjesztésére. Hivatkozott a kialakult bírói gyakorlatra, amely szerint, ha a közhatalmi feladatot ellátó jogi személy működéséhez, feladatai ellátásához, tevékenységéhez kapcsolódó körben - abból ki nem lépve - fejt ki magatartását a képviselőjeként eljáró természetes személy, a személyhez fűződő jogok megsértése miatti igény csak a jogi személlyel szemben érvényesíthető.

Hivatkozott arra is, hogy a perbeli cikkel, illetve az annak alapjául szolgáló emlékműállítással kapcsolatos ügyben a felperes politikai közszereplőnek minősül, s a 36/1994.(VI.24.) AB határozat alapján a keresettel támadott cikkben használt kifejezések a szabad véleménynyilvánítás jogának gyakorlásába beleférnek, azokat a felperes, mint közszereplő túlnyúlóan köteles.

A kifejtettekre tekintettel, az alperes jogellenes magatartásának hiányában álláspontja szerint az alperes kártérítési felelőssége is kizárt. Utalt arra is, hogy a nem vagyoni kártérítés tekintetében a felperes a perben nem bizonyította, hogy őt a

cikk megjelenésével kapcsolatban olyan hátrány érte, amelynek kompenzálásához nem vagyoni kártérítés megítélése szükséges.

Hivatkozott végül arra, hogy a felperes a károsodás elhárítása vagy csökkenése érdekében sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, hiszen keresetét egy nappal az elévülési idő lejárta előtt terjesztette elő.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos.

Az alperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróságnak elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a keresettel támadott cikkben megjelent sérelmezett kijelentésekkel kapcsolatosan megállapítható személyiségi jogsértésért az alperes vagy az általa képviselt ..... Város Önkormányzatának felelőssége állapítható-e meg. A másodfokú bíróság ebben a kérdésben egyetértett az elsőfokú bíróság indokolásában kifejtettekkel, vagyis azzal, hogy a keresettel támadott cikkben megjelent kijelentésekkel kapcsolatos személyiségi jogsértések miatt az alperes magánszemélyt terheli felelősség.

Helyesen hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra a kialakult bírói gyakorlatra, amely szerint amennyiben a jogi személy működéséhez, feladatai ellátásához, tevékenységéhez tartozó körben - abból ki nem lépve - fejt ki magatartást a természetes személy, a személyhez fűződő jogok megsértése miatti igények is csak a jogi személlyel szemben érvényesíthetők. A jogellenes magatartás vagy a természetes személyre vagy a jogi személyre vált ki joghatást, jogkövetkezményeket, attól függően, hogy az ember a jogi személy tevékenységi körében járt-e el (nem magánszemélyként), vagy pedig abból „kilépve” azon kívül cselekedett - azaz tett, mulasztott vagy mondott - olyasmit, ami személyiségi jogsérelmet okozhatott. A tevékenységi kör szempontjából a határok megvonása az ügyben egyedi mérlegelést feltételez.

Helyesen mérlegelte az elsőfokú bíróság a keresettel támadott cikkben használt kifejezéseket és a cikk tartalmát olyannak, amelyeknek kinyilvánítása az önkormányzatnak nem feladata, hiszen a felperes tevékenységének minősítése nem tartozik az önkormányzat feladatkörébe.

A perbeli cikkben az alperes a saját véleményét és tényállításait közölte. Ezt erősíti meg a felperes neve magánvádoló feljelentése alapján becsületsértés vétsége miatt alperes neve ellen indult, a Pécsi Városi Bíróság előtt 13.B.1349/2008. szám alatt folyamatban volt büntetőügyben 2008. november 24. napján megtartott tárgyaláson felvett 2. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldalán rögzített alperesi nyilatkozat is, amely szerint „ebben a cikkben a véleményemet fogalmaztam meg... A cikkel a cél, hogy a közvélemény az én véleményemet és álláspontomat megtudja. A lakosság nem tudta mi is van valójában”.

A jogellenes magatartásért való helytállási kötelezettség szempontjából ugyanakkor nincs jelentősége az alperes fellebbezésében hivatkozottaknak abból a szempontból, hogy a perbeli cikk megjelentetését az alperes magánszemély vagy az önkormányzat rendelte-e meg.

A Ptk.75.§ (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk.76.§-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A Legfelsőbb Bíróság számos eseti döntésben kifejtette, hogy személyiségvédelmi perben az ítélet rendelkező részében egyértelműen és határozottan kell megjelölni az alperes terhére rótt személyhez fűződő jogot sértő magatartást. A kereset tartalmi körén belül a szövegösszefüggésre is tekintettel, a kifogásolt közlések tartalmi elemzése alapján kell meghatározni a jogsértés mibenlétét, és azt, hogy a felperes mely személyhez fűződő joga sérült.

A fenti követelménynek az elsőfokú bíróság ítélete nem felel meg. Az elsőfokú bíróság ítélete rendelkező részében idézte a keresettel támadott cikk egy részét, nem jelölte azonban meg, hogy melyik kijelentést miért tartja jogsértőnek, illetőleg, hogy az a felperes mely személyiségi jogát sérti.

Az elsőfokú eljárás peranyagában rendelkezésre állnak azok az adatok, amelyek a becsületsértés megállapítása iránti kereset elbírálását lehetővé teszik.

A becsület nem más, mint a személy társadalmi megítélése. Ennek mikénti alakulásában - egyebek mellett - jelentős szerepe van az egyes polgárok egyénről alkotott véleményének. Ez kifejezésre juthat szóbeli, írásbeli formában és bármilyen más értékelést hordozó magatartásban. Olyankor, amikor ezek a megnyilvánulások nem valósak, torzok, vagy következetlenek, illetve kifejezés módjukban alkalmasak arra, hogy az egyén társadalmi elismerése kedvezőtlenül megváltozzon, sértik a személy becsületét is. Így a valóságtartalmától függetlenül sértheti a becsületet valamely közlés vagy más magatartás a kinyilvánításának módja miatt.

A sajtóról szóló az 1986. évi II. törvény szerint a Magyar Köztársaság Alkotmánya biztosítja a sajtószabadságot. Mindenkinek joga van a sajtó útján közölni nézeteit, alkotásait, amennyiben azok nem sértik a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét.

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Rómában 1950. november 4-én kelt egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 10. cikk 1. pontja szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és

közlésének szabadságát. A 2. pont szerint e kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban - egyebek mellett - mások jó hírneve vagy jogai védelme céljából.

A perbeli cikk megjelenésének idején hatályos 1949. évi XX. törvény, a Magyar Köztársaság Alkotmánya 61.§ (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és szólás szabadságához.

A szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepét és anyajog jellegét az Alkotmánybíróság már több határozatában megerősítette, hangsúlyozva, hogy ez a kitüntetett szerep nem vezet arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő alapjog korlátozhatatlan lenne, de mindenképpen azzal jár, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, a véleményszabadság tehát törvénnyel is csak kivételesen és szűk körben korlátozható egy másik alapjog vagy egyéb alkotmányos érték védelmében (34/2004.(IX.28.) AB határozat V.1.).

A véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt, annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. A véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátai vannak csak. Amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül, vagyis az egyéni véleménynyilvánítás a saját törvényei szerint kialakuló közvélemény és ezekkel kölcsönhatásban a minél szélesebb tájékozottságra épülő egyéni véleményalkotás lehetősége az, ami alkotmányos védelmet élvez. Az Alkotmány a szabad kommunikációt - az egyéni magatartást és a társadalmi folyamatot - biztosítja és nem annak tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alapjoga. Ebben a processzusban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt, különösen azért, mert maga a vélemény minősítése is e folyamat terméke. (30/1992.(V.26.) AB határozat V.3.)

Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére, a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis érzelmen vagy észérveken alapul. A szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jó hírnév azonban az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet. (36/1994.(VI.24.) AB határozat indokolása III.2.)

Az Alkotmánybíróság ugyanebben a határozatában rögzítette, hogy fokozott védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkoznak, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. A közszereplők szabad bírálata működésük, tevékenységük kritikája az állampolgároknak olyan alapvető alanyi joga, amely a demokrácia lényegi eleme, így nincs olyan alkotmányos érdek, amely indokolná az értékítélet közlésének korlátozását.

A közszereplő fogalmát jogszabály nem határozza meg. Az e körben kialakult bírói gyakorlat szerint a közszereplői minőséget nem elsősorban a személyiség jellege (a jogi személy fajtája), hanem az általa kifejtett akár általános, akár egyedi tevékenység módja, milyensége határozza meg. Közszereplő lehet bárki, aki akár általánosságban, akár egyedi esetben saját elhatározásából közéleti tevékenységet fejt ki, illetőleg a nyilvánosság előtt szereplést vállal.

A ..... emlékmű állítással kapcsolatos vita egyértelműen közügy. A felperes a ..... Emlékmű állításával kapcsolatban önként vállalt közszereplői minőséget és feladatokat.

A hivatkozott alkotmánybíróági határozatok alapján kialakult bírói gyakorlat szerint a közszereplőkről alkotott kedvezőtlen véleménynyilvánítás, értékítélet önmagában akkor sem alapoz meg személyiségvédelmet, ha túlzó vagy felfokozott érzelmeket tükröz. A közéletben résztvevő személyeknek ugyanis számolniuk kell azzal, hogy politikai ellenfeleik tevékenységüket, szereplésüket kritikával illetik és erről a közvéleményt tájékoztatják. A közélet szereplőinek pedig el kell viselniük a személyüket kedvezőtlen színben feltüntető és tevékenységüket negatív módon értékelő véleményt, kritikát is (BH 2004.104). A vélemény, a bírálat a becsületet vagy az emberi méltóságot akkor sértheti, ha az kifejezés módjában indokolatlanul bántó, sértő vagy lealacsonyító, amit már a közszereplő sem köteles eltűrni (EBH 2011.2408).

A fentiek értelmében az alperesnek a felperes közszereplői tevékenységével kapcsolatban joga van szabadon véleményt alkotni és e véleményét mások tudomására hozni, de e közzétett vélemény kifejezés módjában nem sértheti a felperes becsületét.

A másodfokú bíróság mindezek szellemében vizsgálta a felperes keresetében sérelmezett, a kereset tárgyává tett cikkben az alperes által tett kijelentéseket.

Megállapította a másodfokú bíróság, hogy a cikknek az a része, amely szerint „Az egész ügyet más célra használják, mocskolódásra, rágalmazásra, békétlenség szítására, gyűlöletkeltésre. Igaz ma már vannak bujtogatóik is, akiknek tetszik ez a zavarkeltés. Lám a békétlenség és a gyűlölet magvai újra hajtanak! A város szégyene, amit művelnek...” nem a felperes személyére vonatkozik, hanem általánosságokat fogalmaz meg azokról a személyekről, akik az alperes véleménye szerint a felperest eszközként használják. Ilyen módon a cikknek ebben a részében található kijelentések a felperes személyhez fűződő jogait nem sértik.

A másodfokú bíróság megítélése szerint nem tekinthető indokolatlanul bántónak, sértőnek, lealacsonyítónak a „küldetéstudatú, zavarodott ember, a gyalázatos ámokfutás, ocsmány tettek” kifejezések, amelyek részben a felperes személyét, részben a felperes tetteit minősítik szenvedélyes, érzelmileg felfokozott módon. Ezek a kifejezések olyan túlzó, felfokozott érzelmeket tükröző vélemények az

alperes részéről, amelyek a másodfokú bíróság álláspontja szerint a hivatkozott alkotmánybíróági határozatok alapján beleférnek a véleménynyilvánítás szabadságába, s amelyeket a politikai közszereplő felperes a kialakult bírói gyakorlat alapján túrni köteles.

Az „Ő azonban igazából csak eszköz azon társadalmi politikai szereplők kezében, akinek nincs érdemi mondanivalója” kijelentés nem a felperest minősíti, hanem az alperes véleményét tartalmazza arról, hogy a felperest a háttérben álló személyek eszközként használják. E vélemény kifejezőmódjában szintén nem tekinthető sértőnek, bántónak vagy lealacsonyítónak.

Ezzel ellentétben a „szerencsétlen flótás” és „szerencsétlen, együgyű” kifejezések kifejezőmódjukban indokolatlanul bántók, sértők és lealacsonyítók, a becsület megsértésére alkalmas olyan kijelentések, amelyeket a hivatkozottak szerint már a közszereplő felperes sem köteles eltúrni.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a becsületsértés megállapítása iránt előterjesztett keresetet e kijelentésekkel kapcsolatban tartotta megállapíthatónak, ezt meghaladóan az erre vonatkozó kereseti kérelmet elutasította, ennyiben az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp.213.§ (1) bekezdése alapján részítélettel elbírálva - a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A Ptk.84.§ (1) bekezdés c) ponton alapuló elégtételadás körében nincs arra vonatkozó jogszabályi lehetőség, hogy a bíróság az alperest (hozzájárulása hiányában) a jogsértés elismerésére vagy sajnálkozás kifejezésére (bocsánatkérésre) kötelezze. A jogsértést megállapító ítéleti rendelkezés nyilvánosságra hozatala ugyanis a felperes számára kellő erkölcsi jóvátételt biztosít. A közzétételre az alperes attól függetlenül kötelezhető, hogy a jogsértés megtörténtének megállapításával az alperes egyetértett-e, illetve a jogsértés alapjául szolgáló magatartást megbánta-e. Megbánásra ítélettel senki nem kötelezhető. A másodfokú bíróság ezért az elégtételadásra vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés mellőzése mellett objektív szankcióként az alperest a rendelkező részben írt közlemény közzétételére kötelezte.

A felperes keresetében sérelmezett az a kijelentés, amely szerint a felperes „már több száz alaptalan rágalmozó feljelentést tett a város képviselői, jegyzője, polgármestere és még ki tudja ki ellen” tényállításnak minősül.

A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. Ezen túlmenően a szabad véleménynyilvánítás olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében bizonyos kötelezettségekkel jár. (36/1994.(VI.24.) AB határozat III.2.).

A jó hírnév megsértésére olyan valótlan és a személy hátrányos megítélését kiváltó közlés alkalmas, amely tényt határozatlan vagy burkoltan tartalmaz. Az ilyen tartalmú közlés abban az esetben is megalapozza a személyiség védelmét, ha a sértett fél közszereplő. A közéletben résztvevő személynek ugyanis csak a közszereplésükkel kapcsolatos személyükkel megnyilvánuló, őket kedvezőtlen színben feltüntető, tevékenységüket negatív módon értékelő véleményt és kritikát kell elviselniük, a hátrányos megítélést kiváltó valótlan tényállítást nem.

A felperes kerestében sérelmezett tényállítás valóságtartalma bizonyítható, az elsőfokú bíróság azonban e körben a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta. Az alperesnek az elsőfokú eljárásban ebben a körben a bizonyítási indítvány előterjesztésére vonatkozó feltételes nyilatkozatára, valamint az alperes másodfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványára tekintettel a jó hírnév megsértésével kapcsolatos elsőfokú ítéleti döntés megalapozatlan.

E megalapozatlanság, valamint a felperest a perbeli cikkben szereplő jogsértő kijelentések megjelenésével okozati összefüggésben ért hátrányok feltárásának hiánya miatt ugyancsak megalapozatlan a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó elsőfokú ítéleti döntést is.

Akit személyhez fűződő jogában megsértenek a Ptk.84.§ (1) bekezdés a)-d) pontjaiban részletezett objektív szankciókon kívül, az e) pont alapján a polgári jogi felelősség szabályai szerint követelhet kártérítést. A kártérítési felelősség szabályait ebben az esetben is a Ptk.339-360.§-ai alapján kell megítélni. A Ptk.339.§-ának (1) bekezdése szerint, aki jogellenesen másnak kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A Ptk.355.§ (1) és (4) bekezdése alapján a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. Kártérítés címén - egyebek mellett - azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A károsult tehát nem vagyoni kárpótlásra akkor tarthat igényt, ha bizonyítja, hogy a jogellenes magatartással okozati összefüggésben (az objektív szankciókkal el nem hárítható) hátrány érte, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez indokolt és szükséges a nem vagyoni kárpótlás megítélése (EBH 2000.302, EBH 2006.1398). A Pp.164.§ (1) bekezdése alapján a károsultnak kell bizonyítani a jogellenes magatartással okozati összefüggésben felmerült kár, ezen belül nem vagyoni hátrány bekövetkezését.

A fentiekre tekintettel a jó hírnév megsértésének megállapítására és az alperesnek nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezésére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést a másodfokú bíróság a Pp.252.§(3) bekezdése alapján hatályon kívül

helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Pp.3.§ (3) bekezdése alapján tájékoztatást kell adnia az alperes részére a jó hírnév sértéssel kapcsolatos kijelentés körében a valóság bizonyításának lehetőségéről, illetőleg az alperes által előterjesztett bizonyítási indítványok alapján a szükséges körben a bizonyítást le kell folytatnia. Tájékoztatást kell adnia a nem vagyoni kártérítés körében a felperest terhelő bizonyítási kötelezettségről, arról, hogy a felperesnek kell a perbeli cikkben megjelent jogsértő kijelentésekkel okozati összefüggésben őt ért nem vagyoni hátrányokat bizonyítania, és a bizonyítás sikertelenségének következményeiről. Az ilyen módon lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként kerül az elsőfokú bíróság abba a helyzetbe, hogy megalapozott ítéletet hozhasson a felperes jó hírneve megsértésének megállapításáról, az ezzel kapcsolatos elégtételadásról, illetőleg a becsületsértéssel és az esetleges jó hírnév sértéssel okozati összefüggésben megállapítható, felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására alkalmas nem vagyoni kártérítésről.

A perköltségviselés tekintetében a másodfokú bíróság a részítélettel elbírált kereseti kérelem tekintetében a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján határozott. A másodfokú eljárásban felmerült egyéb költségek tekintetében - a hatályon kívül helyezésre tekintettel - azok összegét a Pp.252.§(4) bekezdése alapján csak megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz.

Pécs, 2013. február 7.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró